

6.10.2025

Eduskunta
valtiovarainvaliokunta hallinto- ja turvallisuusjaosto

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

VALTION TALOUSARVIO 2026

Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarvioesitykseen 2026 Teemalla PI 27.

Hallituksen esityksessä talousarvion pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonalan osalta sisältää merkittäviä ja perusteltuja korotuksia puolustusmateriaalihankintoihin ja Puolustusvoimien toimintamenoihin.

Toimintaympäristön kuvaus kokonaisturvallisuuden ja toimintaympäristön muutoksineen sekä Naton jäsenyys edellyttävät puolustuskykymme ylläpitoon ja kehittämiseen pysyvää määrärahojen tason nostoa. On myös turvattava kyky vastata nopeasti mahdollisiin lisäresurssitarpeisiin.

Hallinnonalan henkilötövuosimäärää kasvatetaan, mutta suunniteltu määrä ei ole riittävä suhteessa tehtävien lisääntyneeseen määrään sekä vaativiin tulostavoitteisiin. On huomioitava, että Puolustusvoimissa viimeisten määräaikaisten lisätehtävien päätyminen vuodenvaihteessa kumoaa osiltaan suunnitellun lisähenkilöstömäärän vaikutukset. Puolustuselontekoon kirjattu palkatun henkilöstön määrän lisääminen 1500 henkilötövuodella tulevalle ja seuraavalle vaalikaudella on hyvä ja tärkeä tavoite, mutta sitä tulee nopeuttaa.

Aikajänne henkilöstömäärän kasvattamiselle ei saa muodostua liian pitkäksi, henkilöstöresursseja tarvitaan nopeasti. Edellytämme henkilöstömäärän viivytyksetöntä tarkastelua, ja henkilöstön lisäämistä toimintaa vastaavalla tavalla. Henkilöstövajausta on vielä paljon myös puolustusvoimauudistuksen seurauksena. (n. 2100 tehtävä lakkautettiin, joista n.1700 siviilitehtävää). Välitön tarve siviilihenkilöstön lisäykselle on näkemyksemme mukaan 500 tehtävää.

Kaikkia käsipareja tarvitaan, mutta tilanne ei ole tällaisenaan kestävällä perustalla. Toimintaympäristön muutos sekä täysimääräinen puolustusliitto Naton jäsenyys heijastuvat monilla tavoin Puolustusvoimien arkeen. Muutokset heijastuvat koko organisaatioon, jossa ammattitaitoinen, osaava ja riittävä siviilihenkilöstö on tärkeässä roolissa valmiuden näkökulmasta.

Mm. lisääntyvät kertausharjoitukset myös ulkomailla, MPK:n toiminta ja materiaalisiirrot luovat painetta varastokenttään, jossa jo nykyisin toimitaan liian pienellä henkilöstöresurssilla. Rajavartiolaitos tukeutuu myös harjoitustoiminnassaan Puolustusvoimien huoltorakenteisiin. Vaikutukset kohdentuvat myös aluetoimistoihin ja hallintoyksiköiden koulutustoimialoille, joissa vastataan kertausharjoitusten hallinnointitehtävistä. Lisäksi kutsuntojen laajentuminen koko ikäluokkaan vaatii lisäresursointia. Siviilihenkilöstöä ja -tehtäviä on lisättävä myös henkilöstö- ja materiaalihallinnan tehtävissä hankinta-alalla, terveydenhuollossa, sosiaalikuraattoritehtävissä, muissa asiantuntijatehtävissä. Materiaalin huolto- ja asennustehtävät sekä tuotantotehtävät edellyttävät lisähenkilöstöä.

Nämä edellä mainitut tehtävät ja toimialat toimivat esimerkkeinä siviilihenkilöstöön liittyen. Henkilöstön lisätarpeet eivät näyttäydy missään määrin tilapäisinä, vaan tilanne tulee jatkumaan pitkään, kuten talousarvion toimintaympäristöä kuvaavassa kappaleessa todetaan.

On tarkoituksenmukaisinta, että tehtävät ovat pysyviä ja pitkäaikaisia ja henkilöstöä on riittävästi. Näin myös sitoutetaan henkilöstö tehtäviin, luodaan pohjaa suunnitelmalliselle ja pitkäjänteiselle toiminnalle sekä henkilöstösuunnittelulle. Määräaikaisiin tehtäviin palkatut henkilöt ovat parhaimmillaan hyvää ja valmista rekrytointipohjaa pysyviin tehtäviin. Tällä on merkitystä myös kansantaloudellisesti työllisyyden näkökulmasta.

Edellytämme, että siviilien tehtävät ovat kokoaikaisia ja vakinaisia virkasuhteisia. Tämä edistää siviilien palkkauksellista asemaa, urapolkuja sekä Puolustusvoimien kilpailukykyä työnantajamarkkinoilla. Tärkeää on, että pystymme rekrytoimaan osaavaa, kehittymishalukasta ja motivoitunutta siviilihenkilöstöä asiantuntija- ja tukitehtäviin, jotka kaikki ovat välttämättömiä toiminnalle.

Korostamme myös, että Puolustusvoimien toiminnan kannalta kustannustehokkainta on oikean henkilöstöryhmän kohdentaminen ja toimiminen koulutusta ja osaamista edellyttävissä tehtävissä. Näin mahdollistetaan ja varmistetaan, että sotilaat toimivat sotilaallista koulutusta vaativissa tehtävissä ja siviilit siviililuonteisissa tehtävissä. Siviilitehtävien vähyys on tuottanut myös sotilaita siviilien tehtäviin mm. varastotoiminnoissa, asennustehtävissä, hallintotehtävissä.

Tässä muuttuneessa tilanteessa henkilöstöresurssien suuntaaminen niin, että jokainen tekee koulutustaan ja ammattinsa mukaista työtä on järkevää henkilöstöresurssien käyttöä. Uskomme, että näin toimien sotilaita pystytään tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti siirtämään mm. operatiivisiin, valmiudellisiin, kansainvälisiin sekä koulutuksellisiin tehtäviin.

Sotilaallinen liittoutuminen edellyttää merkittävää lisäresurssitarvetta myös kotimaassa palvelemaan henkilöstöön. Näitä tarpeita olemme lausunnossamme siviilihenkilöstön osalta kuvanneet. On välttämätöntä, että talousarvioon saadaan määrärahat täysimääräisesti Natojäsenyyden edellyttämiin henkilöstötarpeisiin sekä muihin liittoutumisesta johtuviin

uusiin velvoitteisiin. Henkilöstöresurssin riittävydestä on huolehdittava joukko-osastoissa/vast, joista henkilöstöä lähtee tehtäviin ulkomaille.

Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry kantaa erityisesti huolta siviilihenkilöstön riittävästä määrästä ja jaksamisesta. Konkreettisin ja merkityksellisin asia, joka siviilihenkilöstön toimintakykyä ja hyvinvointia tukee, on tehtäviin nähden riittävä henkilöstön määrä.

Pidämme tärkeänä, että siviilihenkilöstön suhteellisesta ja tasapuolisesta osuudesta huolehditaan. Puolustusministeriön toimintamenoihin esitettyä tehtävä- ja henkilöstömäärän lisäystä tuemme, tosin todellinen tarve sielläkin on esitettyä suurempi.

Tasa-arvoinen eri sukupuolet sekä yhdenvertainen eri henkilöstöryhmät huomioiva toiminta- ja työympäristö luovat perustan toimivalle ja motivoituneelle henkilöstölle. Oleellista kaiken toiminnan kannalta on turvata terveet sisätilat ja työskentelyolosuhteet sekä hyvä tilahallinta arvokkaan sekä määrällisesti suuren materiaalin asianmukaiseen säilyttämiseen.

Talousarvioesityksessä kuvatut Puolustusvoimien materiaallisen kehittämisen kehittämisohjelmat sekä niihin rakennettavat suorituskyvyt ovat mittavia ja vaativia hankkeita. Henkilöstön riittävyys näihin sekä normaaliin toimintaan herättävät huolta.

Tähän pirtaan ei missään määrin sovi tuottavuusohjelman määrittelemät säästöt Puolustusministeriön hallinnonalalle. Näistä säästöistä on luovuttava. Lisäksi VM:n tasolta esitettävissä hallinnon, toimintatapojen, rakenteiden ja prosessien kehittämisessä on huomioitava hallinnonalojen erityispiirteet ja mahdollistettava omat sisäiset tuottavuustoimet.

Esitämme myös, että PI 26 Sisäministeriön hallinnonalan Rajavartiolaitoksen säästöistä luovutaan. Rajavartiolaitoksen henkilöstön ja toiminnan turvaaminen sekä määrärahatason nosto vastaamaan toimintaa on erittäin tärkeää. PI 28 Valtiovarainministeriön hallinnonalan Palkeet virasto ja Valtori tukevat virastojen perustoimintoja, joten niiden määrärahat ja henkilöstö on myös turvattava.

Valtion virastot ovat oleellinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta eikä niiden toimintaedellytyksiä tule heikentää.

Kunnioittavasti

Elina Laiho
Elina Laiho
puheenjohtaja

Kristiina Hakuli
Kristiina Hakuli
päätoiminen pääluottamusmies